

Sygn. akt VIII U 651/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2020 r. w Gliwicach

sprawy M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o rekompensatę

na skutek odwołania M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 kwietnia 2020 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 651/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 kwietnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z urzędu rozliczył zaliczkę i ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego M. R. od (...) r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Emerytura została ustalona bez rekompensaty z uwagi na nieudokumentowanie przez ubezpieczonego co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony wskazywał, że organ rentowy powinien zaliczyć mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w firmie (...) w Z. od 4 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 2012 r. na stanowisku kierowcy. Podnosił, że charakter jego pracy w spornym okresie mogą potwierdzić zawnioskowani przez niego świadkowie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (...) Oddział w Z. wskazał, że ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania

pracy w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia w firmie (...), natomiast gdyby taki dokument przedłożył, udokumentowałby na dzień 31 grudnia 2008 r. wymagany staż pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. R. urodził się (...)

W dniu 3 lutego 2020 r. ubezpieczony złożył wniosek o prawo do emerytury oraz prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z 28 lutego 2020 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej od (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Jednocześnie w decyzji wskazano, że brak jest podstaw do przyznania rekompensaty, ponieważ ubezpieczony do 31 grudnia 2008 r. udowodnił jedynie 8 lat, 8 miesięcy i 19 dni pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wobec wymaganych co najmniej 15 lat.

Zaskarżoną z 30 kwietnia 2020 r. (...) Oddział w Z. z urzędu rozliczył zaliczkę i ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego od (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Emerytura została ustalona bez rekompensaty z uwagi na nieudokumentowanie przez ubezpieczonego co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

(...) Oddział w Z. zaliczył ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach 8 lat, 8 miesięcy i 10 dni, tj. okres zatrudnienia od 22 listopada 1979 r. do 31 lipca 1988 r. w Przedsiębiorstwie (...) w C. na stanowisku kierowcy towarowego.

Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w firmie (...) w Z. od 4 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 2012 r. na stanowisku kierowcy, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach za ww. okres.

Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 25 lat, 8 miesięcy i 7 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 20 dni okresów nieskładkowych.

Ubezpieczony w okresie od 4 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 2012 r. był zatrudniony w firmie (...) w Z. na stanowisku kierowcy. Firma ta zajmowała się przewozem towarów, głównie transportowano materiały sypkie na terenie (...). Z uwagi na profil działalności przedsiębiorstwo dysponowało jedynie samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Takich samochodów było kilka – od 3 do 6 – w zależności od okresu i zapotrzebowania. Samochody ciężarowe w firmie były stosunkowo młode, średnio raz na miesiąc wymagały przeglądu technicznego przez zewnętrznego mechanika. Oprócz ubezpieczonego H. G. zatrudniał również P. B. i J. Ś.. Żadnemu z pracowników nie wystawił świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, ponieważ sam wykonywał w firmie obowiązki kierowcy, zaś sprawami księgowymi zajmowała się jego żona.

Ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia w firmie (...) wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Ubezpieczony jeździł różnymi markami samochodów ciężarowych – m.in. S., S., czy D.. Były to samochody pięćosiowe i ważyły po 14 ton, natomiast wraz z przewożonym towarem masa całkowita wynosiła do 40 ton. Ubezpieczony przewoził materiał sypki – piasek, asfalt, żwir – z hałd pokopalnianych na miejsca budowy dróg i autostrad na terenie (...). Ubezpieczony zaczynał pracę o 6:00 i pracował co najmniej do godziny 15:00. W sezonie letnim często pracował po 12 godzin codziennie z przerwami w trakcie dniówki. Zdarzało się również, że przychodził do pracy w soboty i sporadycznie w niedziele. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W trakcie dnia wykonywał po kilka kursów z przewożonym materiałem budowlanym. Oprócz jazdy samochodem ciężarowym do obowiązków ubezpieczonego należało przygotowanie samochodu do kolejnego dnia, w szczególności tankowanie samochodu, sprawdzenie stanu świateł i oleju. Drobne naprawy – jak np. wymiana świateł i oleju, zmiana koła – z reguły odbywały się w soboty i wykonywał je ubezpieczony, natomiast poważniejsze naprawy

wykonywał zewnętrzny mechanik. Poważniejsze naprawy zwykle trwały cały dzień i w tym czasie ubezpieczony nie wyjeżdżał samochodem, lecz pomagał mechanikowi. P. naprawy zdarzały się raz na miesiąc lub rzadziej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z firmy (...) w Z., zeznań świadka H. G. (nagranie z rozprawy z 9 października 2020 r. k.21) oraz przesłuchania ubezpieczonego (nagranie z rozprawy z 9 października 2020 r. k.21).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 9 października 2020 r., pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. dowód z zeznań świadków P. B. i J. Ś., albowiem przebieg i charakter pracy ubezpieczonego w spornym okresie został opisany przez zeznającego na rozprawie właściciela firmy świadka H. G. i nie budził wątpliwości Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczy uprawnień ubezpieczonego do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie ubezpieczony jest uprawniony do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020

r. poz. 53). Jednak nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015 r. sygn. akt III AUa 717/15 (LEX nr 1964970), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zauważyć także trzeba, iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 u.e.r.f.u.s. kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem (...) Oddział w Z. w zaskarżonej decyzji z 30 kwietnia 2020 r. zaliczył ubezpieczonemu jedynie 8 lat, 8 miesięcy i 10 dni takiej pracy. Organ rentowy nie uwzględnił mu okresu zatrudnienia w firmie (...) w Z. od 4 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 2012 r. na stanowisku kierowcy, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach za ww. okres.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczony posiada wymagany 15 – letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że ubezpieczony pracując w okresie od 4 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 2012 r. w firmie (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w rzeczywistości pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, uznawaną za pracę w szczególnych warunkach.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadka H. G., będącego jednocześnie właścicielem firmy (...), a także wyjaśnieniom ubezpieczonego odnośnie przebiegu i charakteru wykonywanej pracy. Z zeznań tych wynikało jednoznacznie, że ubezpieczony w całym spornym okresie – od 4 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 2012 r. – pracował w firmie (...) jako kierowca samochodów ciężarowych, którymi przewoził materiały sypkie na budowy dróg i autostrad na terenie (...). Ciężar całkowity tych samochodów z całą pewnością przekraczał 3,5 tony – masa samych samochodów wynosiła około 14 ton, natomiast razem z ładunkiem dochodziła do 40 ton. Pracę kierowcy ubezpieczony wykonywał codziennie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wprawdzie do jego obowiązków należały również czynności związane z przygotowaniem samochodu do kursów w kolejnym dniu – jak np. tankowanie czy sprawdzanie stanu świateł i oleju – jednak były to czynności niewymagające dużej ilości czasu. Dodać również należy, że prace naprawcze samochodów wykonywał zewnętrzny mechanik i – z uwagi na dosyć młody wiek samochodów – zdarzały się one dość rzadko – średnio raz na miesiąc.

Sąd zwraca uwagę również na fakt, że ubezpieczony nie przedłożył za sporny okres świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ponieważ nie otrzymał takiego dokumentu od pracodawcy, co przyznał sam H. G. na rozprawie, oświadczając że żadnemu pracownikowi nie wystawiał świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie zachodzą wątpliwości, że odwołujący pracując jako kierowca w firmie (...) od 4 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 2012 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w Wykazie A, Dziale VIII, poz. 2 (prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony) stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Tym samym, biorąc pod uwagę uwzględniony przez organ rentowy staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych, należało uznać, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Wobec faktu, że ubezpieczony spełnił także pozostałe przesłanki uprawniające go do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek